

СЕНКЕ ПРЕДМЕТНОСТИ ЈЕЛЕНА МИНИЋ МРЂЕН

PTC

13. јун – 7. јул 2024.
Галерија PTC, Београд, Таковска 10

ЈЕЛЕНА МИНИЋ МРЂЕН: ДЕЛА ПОСЕБНИХ СЛИКАЊА...

Како пронаћи будућност у садашњици? Уметност је друштвена појава, и захвата све, укључујући чак и оне који се за њу не везују, нити је уочавају. Миленијумски цивилизацијски правац ликовне изражајности укључује не само изведене видљиве сензације, већ и вично постављање питања и индиректно насталих заплета. Дејство уметности и њене разнолике свеprisутности, тај процес усковитланог сазнања и згушњавање умеју да запањујуће пронесу личности доживљајне снаге и истанчане проицљивости. Са изрученим цивилизацијским товаром сва сазнања, дивљења, и неретко скраћене прилике за опстанак су у парадоксу апсурда и контраверзи. Њихове противречности одређује глагол „наслојавање“ који се редовно употребљава у уметничким примерима више од века. Одважно и пркосно, и када је у том столетном науку, покрет надреализма као уметнички програм глобално почео да исказује јукстапозицију, доводећи и природу и друштво, скандале и преступе, нежност и свирепост, и истиче сусрете несличних ствари, појава и осећаја, датих у ликовним делима на изненађујућој близини.

Рана адаптација шта све видимо, и можемо да издвојимо за уметника је неисцрпни мајдан. Принципи присвајања пронађених слика и предмета, ослонаца, видљивих или измакнутих сензација у облицима и наглим објавама посебно од почетка овог века до питања какву улогу и какво умеће нуди уметност која данас треба да дејствује?

Спојени систем поседује скоро органску виталност. Произашао је из јасних тегоба, из опречних наслага предметног истовара и из реалне и незауоставиве предметне или споменарске нагомиланости. Потребна за засићењем је глобално својство које се не може превидети, та „сатурација“ снаге и енергије на је очигледна значењска плима у мобилизацији претераности информисаног постојања.

Парадоксални путеви наталоженог пртљага доводе до уметничких последице одговорног, застрашујућег, а понегде и крајње забавног отискивања у коме се процесуално одвија истинско умеће у ликовној уметности. Јелена Минић Мрђен такво своје рефлексивно и сензитивно искуство препушта сликарском грађењу, уведеним раскорацима незаборављања уведених деоница. Тако је са сликама у великим намазима акрилне пасте и у њима уведеним стотинама предметних трагова и асоцираних односа, композицијама који се као фризови са пређеног пута везују у продуктивне емисије значења и трагове не само огромних утискивања и у папиру и на платнима или картонским основама, у слојевима исповезиваних бојом која сведочи органске трагове нових склопова. Пронесе се дефункционализовани остаци као накнаде за пређено време и опште преображавајућу радионичку објаву њеног професионалног урањања у материју и трагове живљења. Супстанца садржинских искуства, било да се ради о делима великог замаха, или концентрисаним колажним супротстављањима оживљује и привржена је распону идеја шта остаје иза кратковеке заборављене ситуације и предметних коришћења. Створена је и амалгамисана неухватљива на ликовним делима узнемирујућа супстанца која је ван уобичајеног опажања. Уосталом, понегде из данашњег погледа романтична авангардна посезања ка подсвести прожимају ту највећу револуцију, обрт које је мислећи и осећајући принцип о коме је средином двадесетих година измаклог нам века, Валтер Бењамин писао као о „последњем снимку европске интелигенције“. Сада се кроз такво мислиоцу медија блиско „мишљење у сликама (Билд Денкен)“ за приступе Јелене Минић Мрђен показује енергија неисцрпне сликарски освојене зоне неслућеног поринућа и истраживачког захвата. Постоји извесна археолошка, или чак медијска спелеологија у сабирањима за њене материјом засићене ликовне композиције, као загрцнуто искуство преноса нађених предмета и сличица из сведоступне популарне културе. Трагови губљења и застаревања, и скрајнутост и заборав који су довели до отпадака чине колажни материјални свет новим вибрантним набојем. Отуд, предметне текстуре и удаљавајући препознатљиви догађаји, репродукције уметности или агенцијске и маркетинг фотографије позиционирају масовну дистрибуцију инстант препознатљивости. Уведену као сада ванестетски садржај нађених и присвојених сензација у игру са напором уобличења тајне уметности.

Полиптих „Снови“ у окриљу димензија 320×320 cm је квадратна вратница из сабраних зона, помало наликујући на џиновско пчелиње саће, ту станицу биоенергетског похрањивања. Успомене и јесу тај избледели и у акрилним бојама дијалогски правац судбине, јер снови које не можемо да упамтимо у целости, па и у избледелим деоницама несигурних присећања су и колажна грађевина. Кошница, или резервоар тог некадашњег згаслог преноса је и метафорично складиште полена који је скривен похрањен у преображај у малим отворима. Подсећа и на заплускујуће брзе водене токове као у колажима из подсвести Макса Ернста појављујући се у сложеним међуодносима, у елегантној сивој материји сликаних повезаности на платну уведене папирне материје. Није без основе дозвати неуродинамички механизам прикупљених ћелија додирнутих преноса, где механика биоматерије и цурења, описани доживљаји, алузије, фотографске случајности, цитати остатака музејске успомене доспевају у џиновски еуклидовски измерен простор, отварајући се као искуство чудесних откривања.

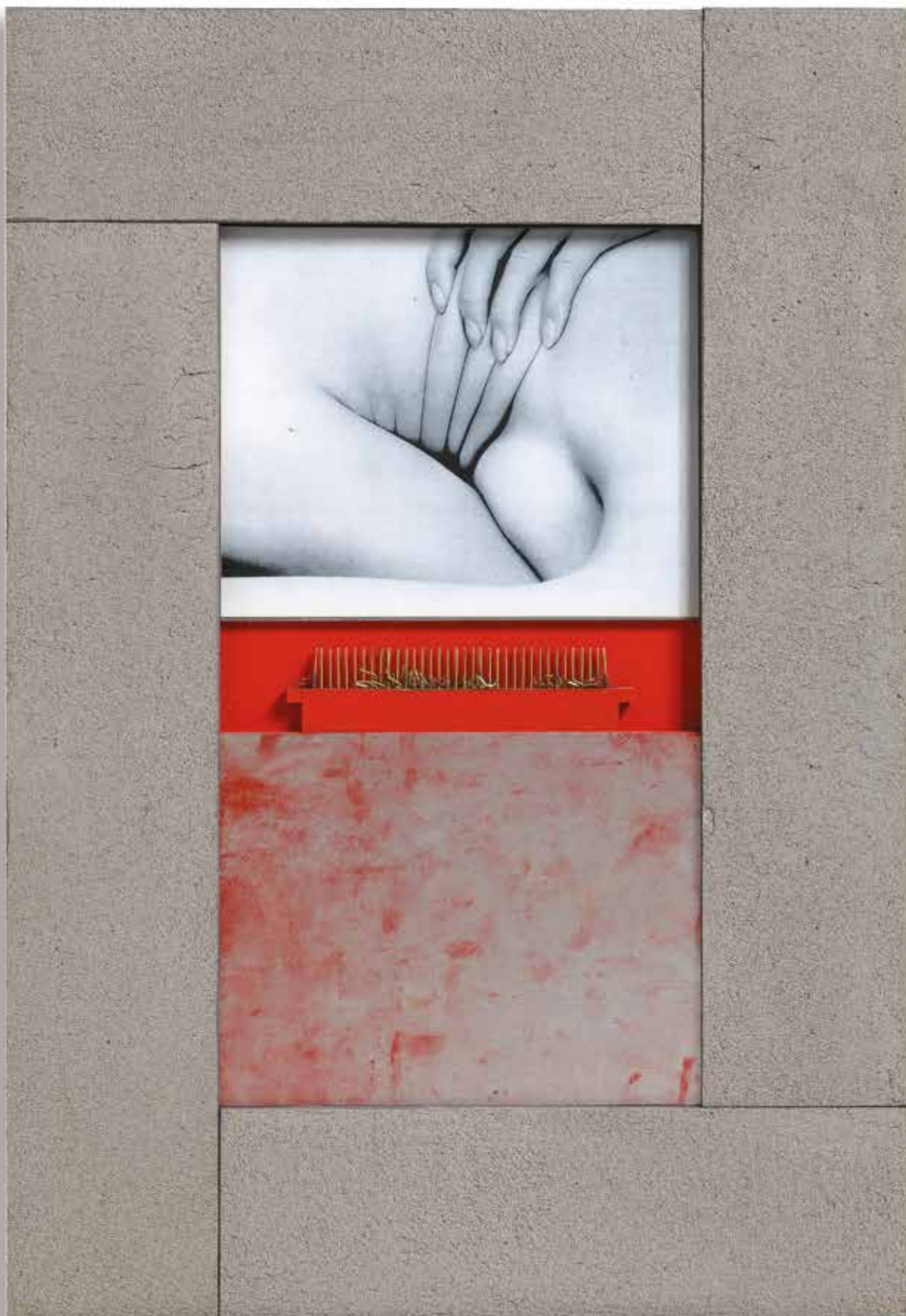
Процес таложења чини активација не само периферног вида и трептаја – да се нешто увек у опажању пропушта – већ и дозив несвесног начина да се приближе хипнагоичке представе које свако у којој год мери може да искуси у сневаним фазама отискивања и дозива чулних призора као искуства властитих менталних представа. Парадигма промене је асоцирани правац било у приступу хоризонталном, усправном или дијагоналном суделовању нашег зурења у органски комплексни ликовни резервоар. Замишљамо ли то у покрету, могуће је тад и препустити се домино ефекту, ланчаној реакцији за унесене ситуације где је лако пренети се у поимање дејства ватре, присуство воде или закона гравитације и хемијских реакција усред уведених малих предмета, снимака и њихових приближавања. Процес разоткрива сликовите приповести измене, механику која је усађена у уметности, неизвесност и задату прецизност као целину која ће запањити рационалну свест. Сликана стварност је истовремено и њено разламање као орнамент наше оптерећујуће, емоционално пољуљане свести. Такви видови односа згужваности и излољнеости не морају да буду иронијски терет већ се рачвају, у делима и стапању Јелене Минић Мрђен као нагомилавање призора и натоварених скретница у свести, потом – колажно суочавање динамизовања ликовне композиције и у свом монументалном полиптиху с четири укрштене станице као својеврсне вратнице подсвести.

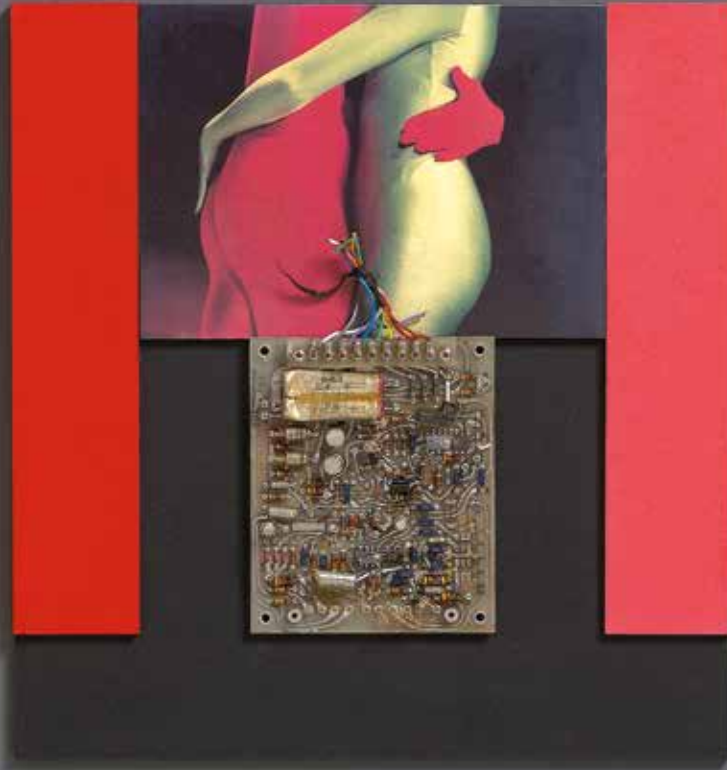
Делирични пренос из слоја на слој чини поступак продубљавање слике у рељефну масивност и извесну земљану асоцијацију глиненых везива. Наднесеност пред „Снове“ је и осматрање тог споменика искушења. Вратница стварне вечности, као да се из културе симболистичког доба везује за далаку прошлост за стеларну мисију поетизације искуства споилњег и унутарњег врења. Од изгнаника Дантеа она је дошла до Роденових приказа људског искуства по ономе шта остаје после живота у „Вратницама пакла“ славног вајара. Управо таква механицизована авантура је настављена на трагу самог рушевног остатка, јер својство опсежне разложености и истовремене увезаности је мотив интегралног кола у уметности Јелене М. М. Искидани остатак матичне плоче дотрајалих персоналних рачунара, та обједињујућа информатичка матријархатска одрживост података, сведених и прекинутих повезаности је уведени индекс што је некада пружао поузданост своје преносне, педагошке и изнад свега логичне улоге. Оваква сликовитост одбачених нађених предмета информатичке ере, исто као и згасли екрани датира још из постепеног прихватања светске промене од пра – епохе почетка деведесетих година, када се и геополитичка, економска, научна, климатска позорница наслојавања захуктава до вртложне фрикције. Мада су и колажи мањих формата са значајним неочекиваним рамовима део тог попршта јасне читљивости, као и џиновски „Снови“ докази изгубљене или затомљене везе, сенке предметности, ти остаци развијене цивилизације, потврђују фантазију замишљеног сликовног путовања. Они су обједињена кошница нашег психизма, нанизаности других места и измаклих локација, у уметничкој обради – пређена путања искушења парадокса затетураног света који нас држе у власти.

Колажи пружају скривеност у сенци сукобљених насловљених замаха. Поентирају варијанте стапајућих зона, попут дела „Молитва“, „Високи напон“, „Епифанија“ које свако понаособ уводе аспекте подсвесних трагова, али и указују на енергију наслућених дубина несвесног.

Епска размера деоница сликарске авантуре, независно од димензија дела убраја се у искуство којим плодно умеће Јелене М. М. постаје и прибежиште великодушног позива на авантуру уметничког понирања.

Никола Шуица

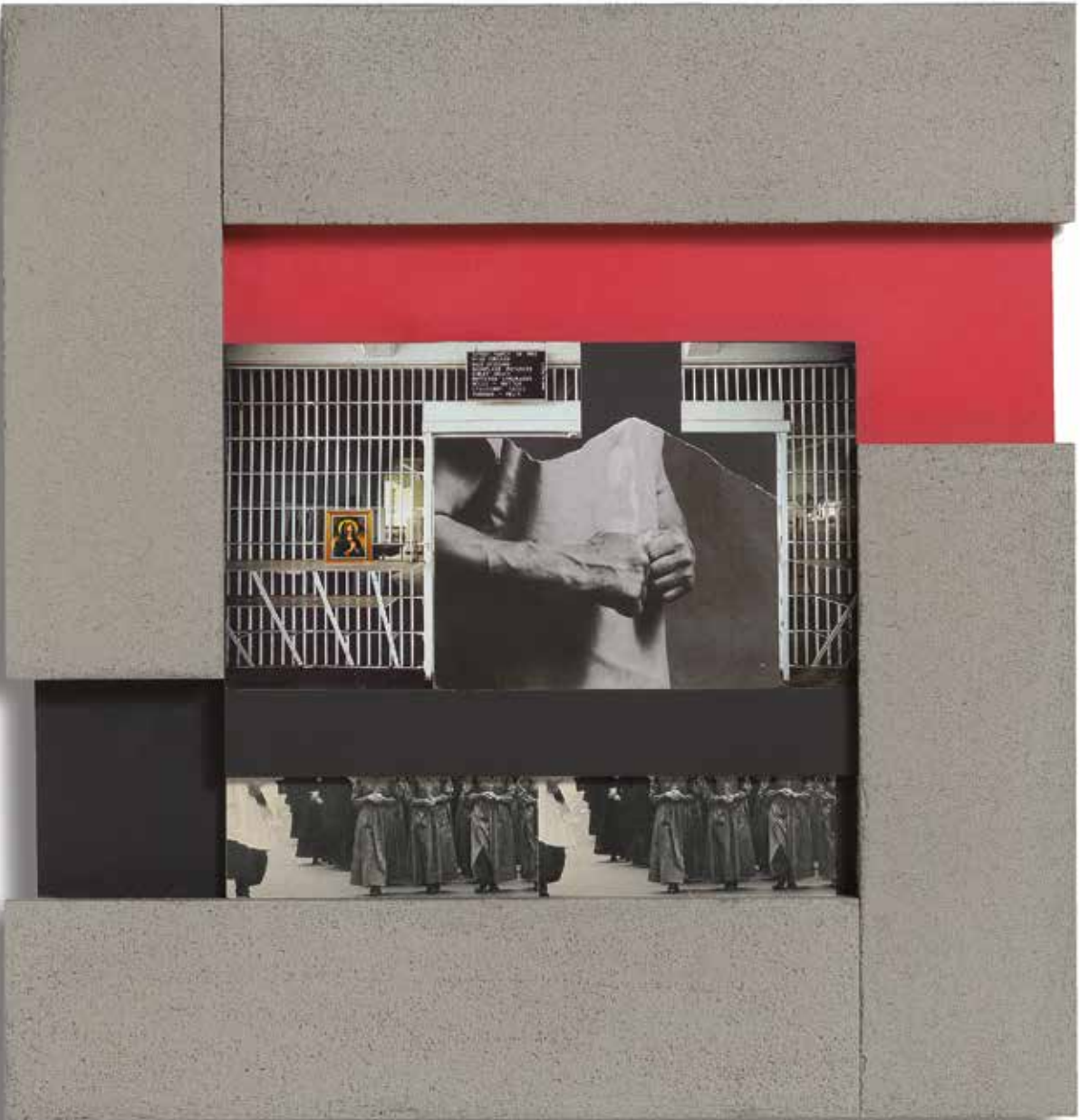

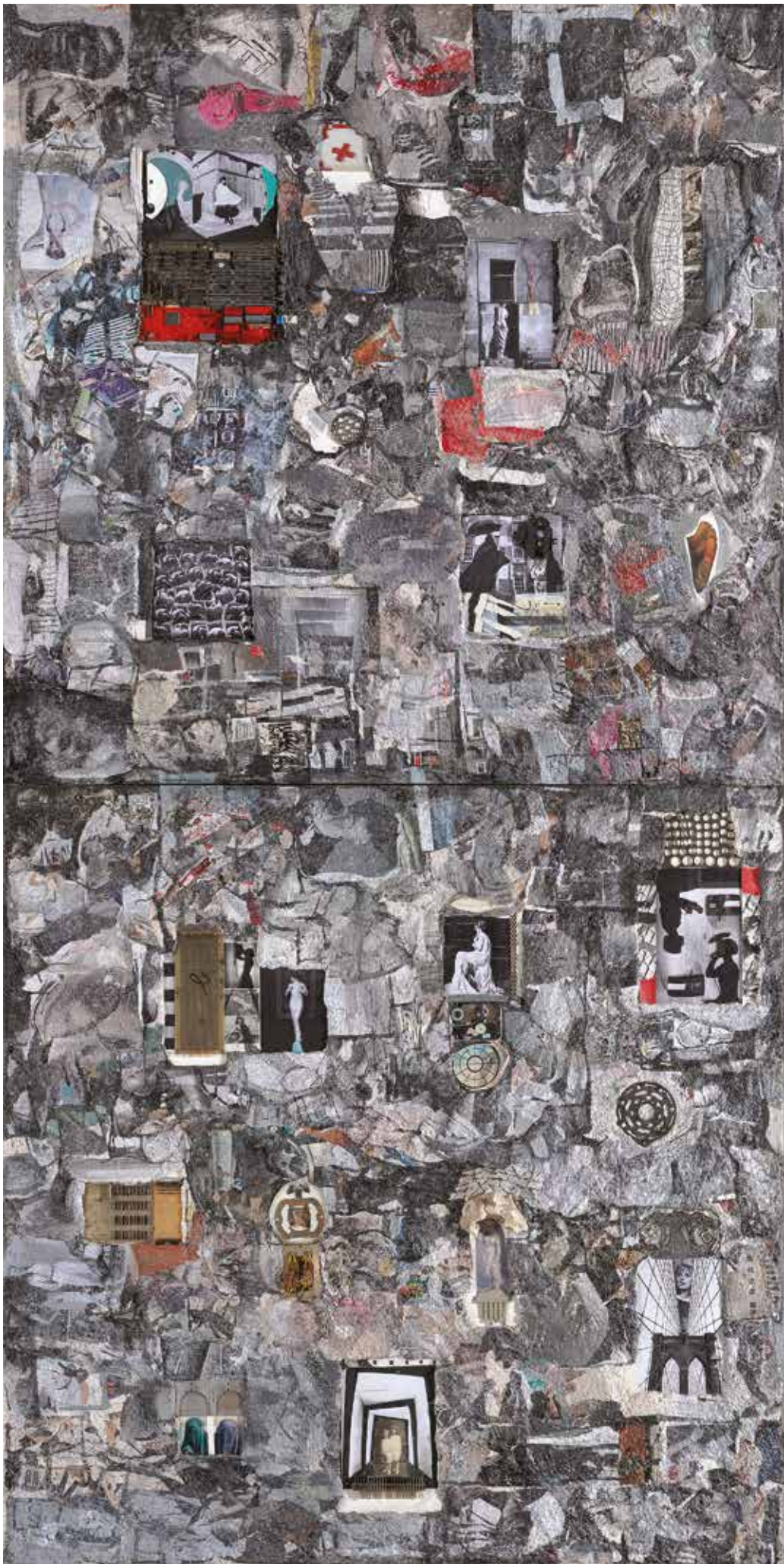
ВИСОКИ НАПОН

ВРЕМЯ ПЛОВ

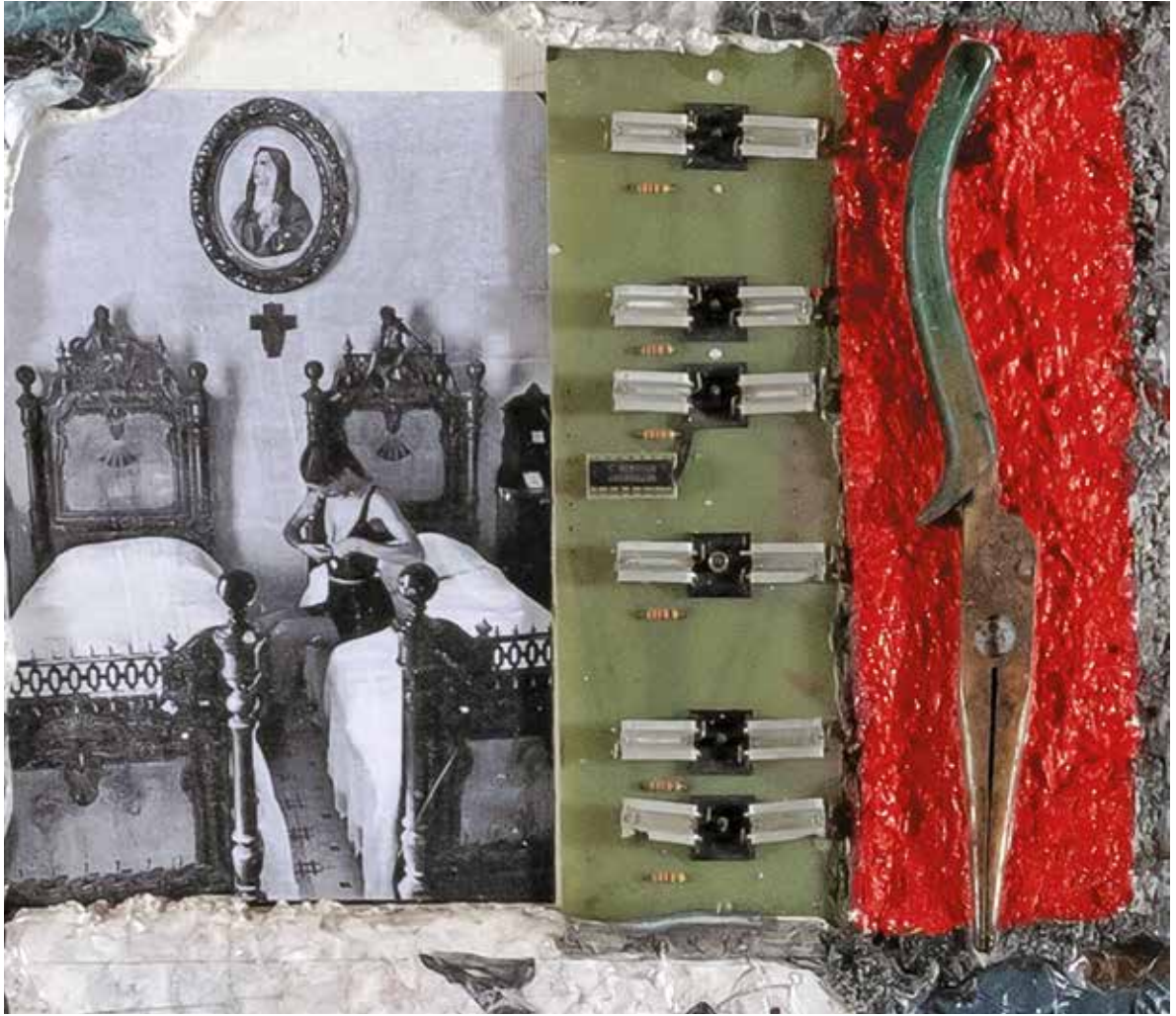

ЕПИФАНИЈА

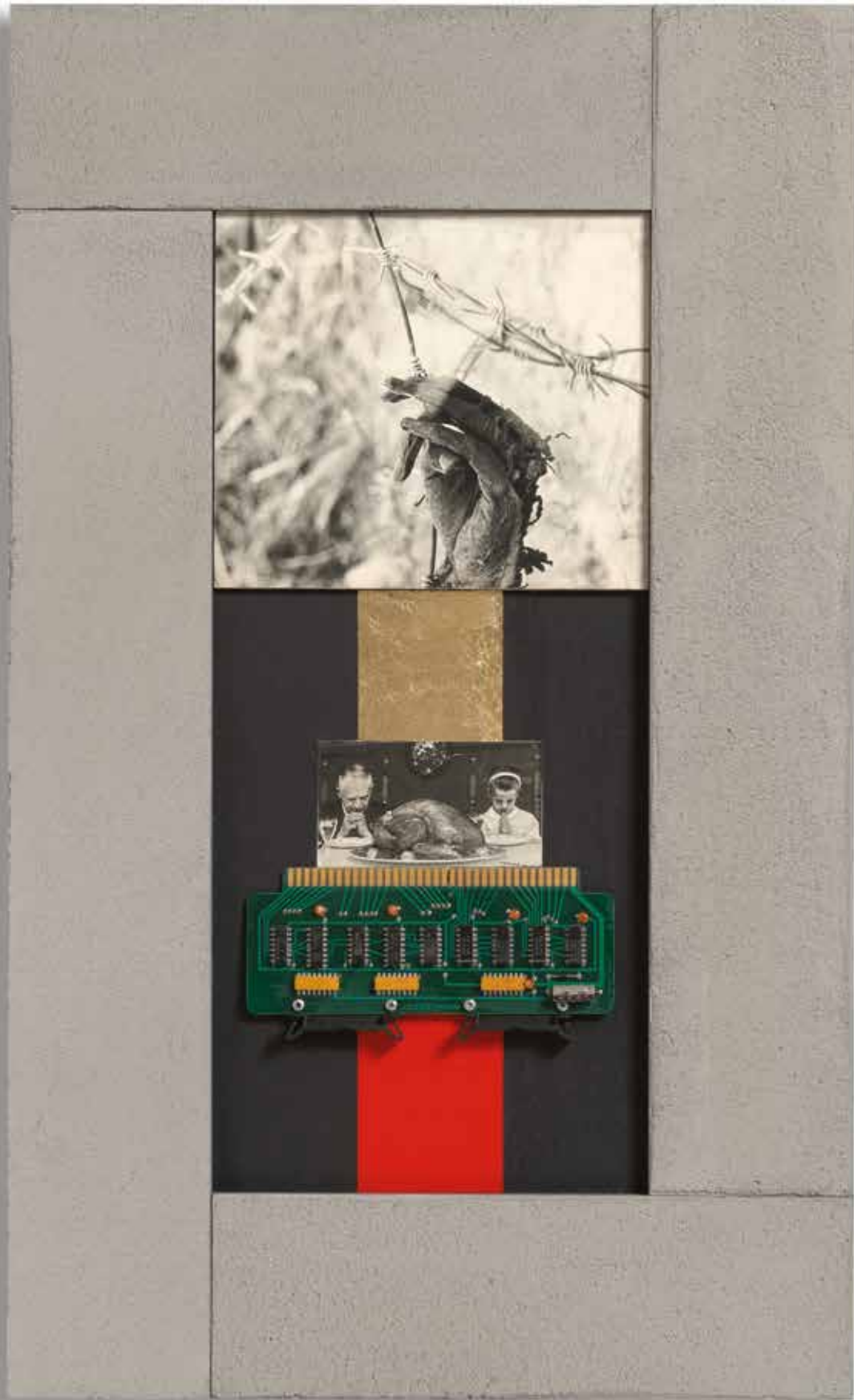
СНОВИ

СНОВИ, ДЕТАЉ

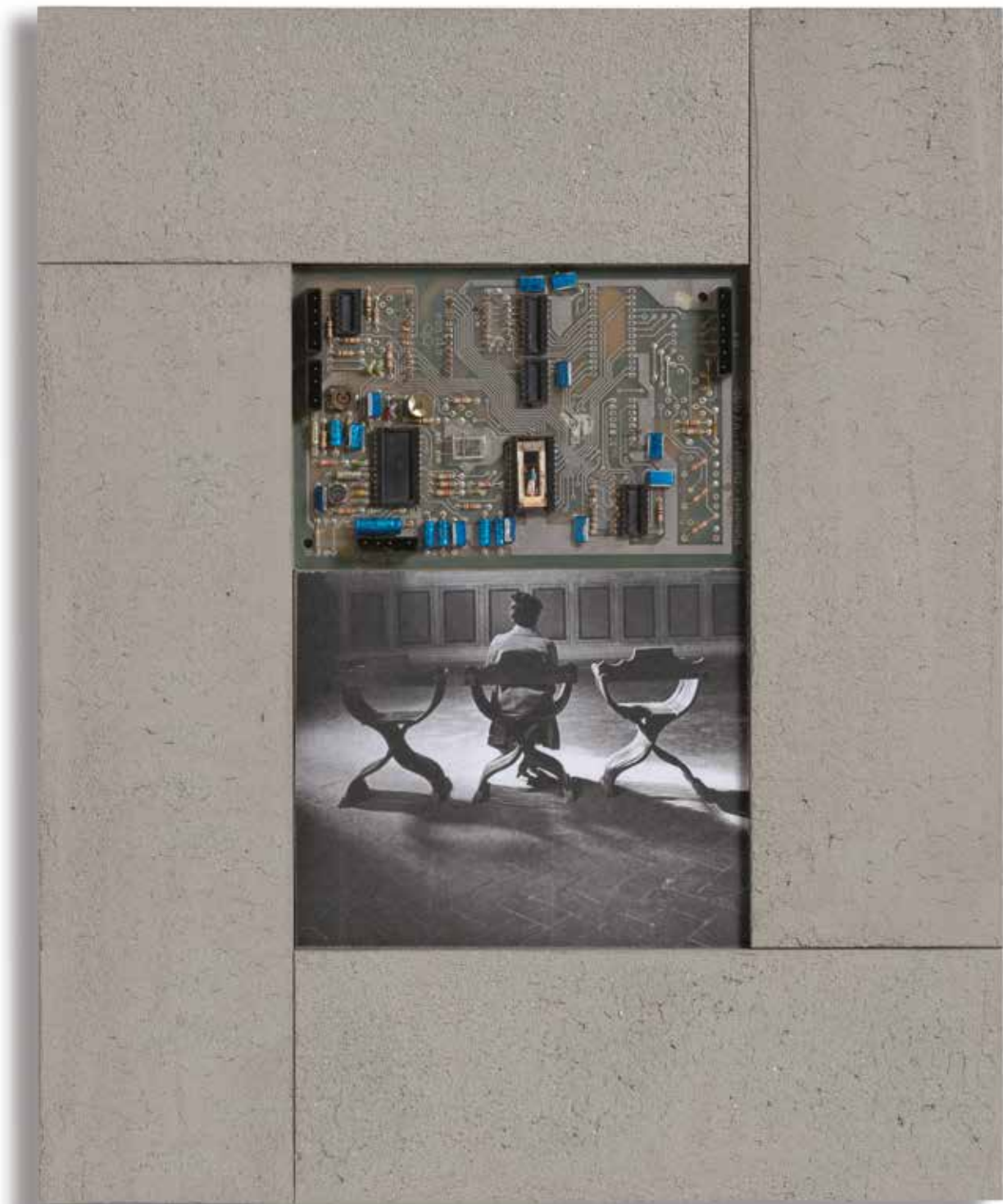
СНОВИ, ДЕТАЛЬ 2

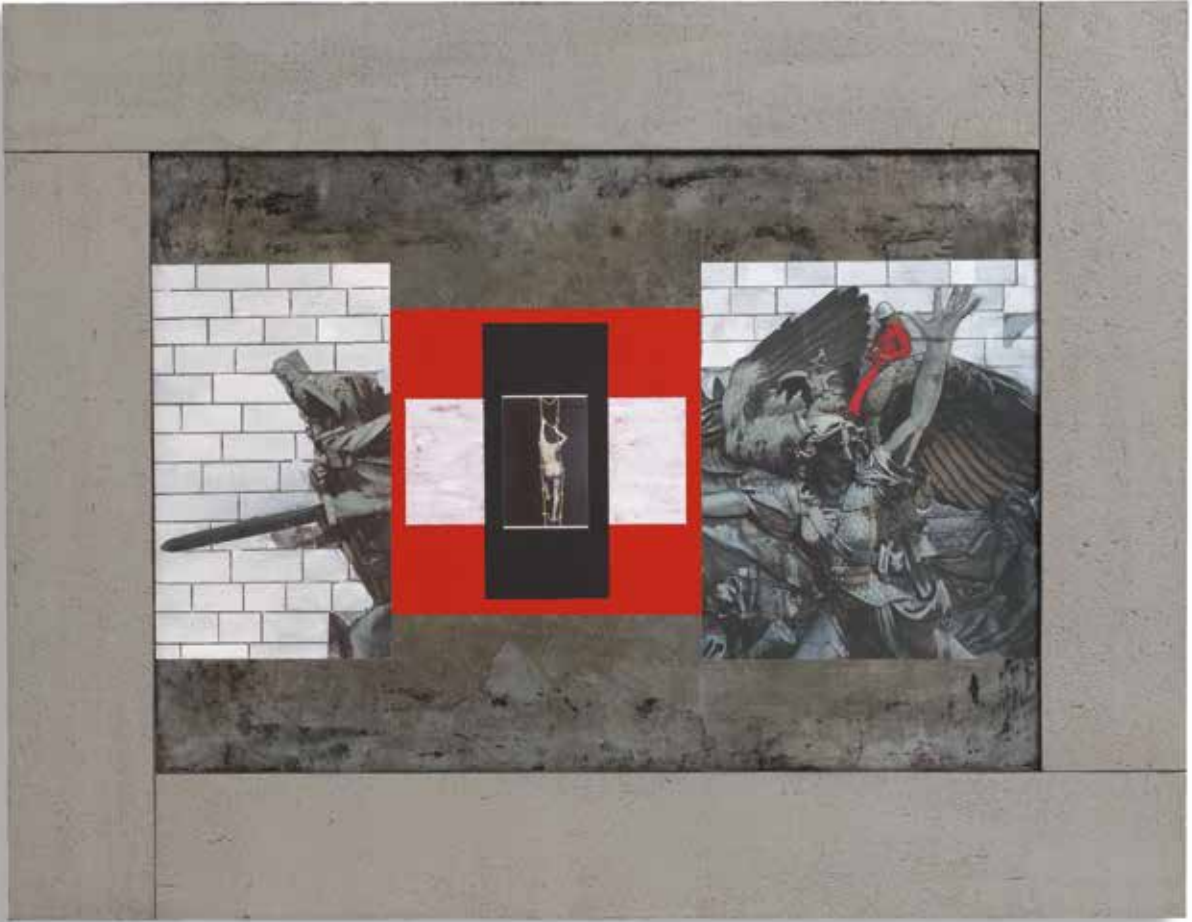

МОЛИТВА

ПТИЦЕ

СТЕПЕНИЦЕ КА НЕБУ

ЈЕЛЕНА МИНИЋ МРЂЕН

Рођена 1970. године у Пријеполу. Дипломирала и магистрирала на Факултету примењених уметности у Београду. Професор је на истом факултету. Од 1995. професионално излаже на самосталним и групним изложбама. Добитник је награда за сликарство: Октобарски салон, Шабац (2022), „Златна палета“ за сликарство, Београд (2005), Међународно бијенале минијатуре, Горњи Милановац (2000), „Бели Анђео“, Пријеполје (1998). Члан је УЛУС-а од 1997. године. Живи и ради у Београду.

ИЗДАВАЧ ЈМУ Радио-телевизија Србије • ЗА ИЗДАВАЧА Драган Бујошевић, генерални директор РТС; Бранислав Кланшчек, председник Управног одбора РТС • САВЕТ РТС ЗА ЛИКОВНО СТВАРАЛАШТВО проф. др Миливоје Павловић (председник), проф. др Марија Павловић, Зорица Шујица, Дејан Вукелић, проф. др Владислав Шћепановић, Маја Живановић • АУТОР ИЗЛОЖБЕ проф. др Владислав Шћепановић • АУТОР ТЕКСТА Никола Шуица • РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ВАШТИНА И КУЛТУРНА ПРОДУКЦИЈА РТС Александра Јелисавец • ОДГОВОРНИ УРЕДНИК ГАЛЕРИЈЕ РТС Петар Ђиновић • УРЕДНИК Ана-Марија Симоновић • ИЗВРШНИ ПРОДУЦЕНТ Јелка Гук Влатковић • ФОТОГРАФ Владимир Поповић • ГРАФИЧКО ОБЛИКОВАЊЕ Предраг М. Поповић • ШТАМПА Штампарија РТС • ТИРАЖ 500 • БЕОГРАД, ЈУН 2024.

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ: **МИМЕЗИС**

РТС | 3

@galerijarts

bastinarts

rts.rs